

Zmiana zaopatrzeniowego systemu emerytalnego żołnierzy zawodowych

Katarzyna Bis

XXIII Promocja Polskie Państwo Podziemne

Warszawa 2011

Spis treści

Streszczenie	3
Wstęp	4
Opis problemu	5
1. Zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych - kształt obecny	5
2. Zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych - uwarunkowania i funkcjonowanie	6
Proponowane rozwiązania	8
Konkluzje i rekomendacje	9
Bibliografia:	11

Streszczenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest próba przyjrzenia się modelowi zaopatrzeniowego systemu emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz zaproponowania optymalnych rozwiązań. Trwające obecnie dyskusje na temat kosztów i zysków ekonomicznych i społecznych utrzymywania obecnego systemu oraz planów jego zmiany lub likwidacji wymuszają bliższe przyjrzenie się funkcjonowaniu obecnego systemu w celu znalezienia najbardziej optymalnego rozwiązania.

W pracy zdefiniowano obowiązujący zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych oraz przybliżono jego uwarunkowania a także oceniono skutki ekonomiczne i społeczne jego funkcjonowania.

Ponadto podjęto próbę analizy możliwych wariantów rozwiązań systemowych zmiany obecnego systemu świadczeń emerytalnych dla żołnierzy zawodowych oraz zaproponowano działania zmierzające do wprowadzenia w życie jednej z możliwych alternatyw.

Wstęp

Równolegle do systemów emerytalnych: powszechnego i rolniczego, w których uczestnictwo jest obowiązkowe, a kapitał na świadczenia gromadzony jest przez przyszłych emerytów w całym okresie aktywności zawodowej poprzez opłacanie składek, funkcjonuje zaopatrzeniowy system emerytalny służb mundurowych. Istotą owego systemu jest możliwość pobierania świadczeń emerytalnych bezpośrednio z budżetu państwa, gdyż wynagrodzenia funkcjonariuszy służb mundurowych nie są obciążone składkami na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Każda ze służb mundurowych posiada dostosowane do wymogów specyfiki wykonywanych zadań warunki uzyskiwania uprawnień emerytalnych oraz warunków ich wypłat. Jedną z grup zawodowych, beneficjentów systemu są żołnierze zawodowi, których uprawnienia uregulowane są w *ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin*. Ustawa oraz akty wykonawcze szczegółowo regulują system udzielania praw emerytalnych oraz licznych przywilejów grupy zawodowej objętym specjalnym systemem zaopatrzenia emerytalnego.

Adresatem niniejszego opracowania jest pion Sekretarza Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej ds. Społecznych i Profesjonalizacji, któremu podlega Departament Spraw Socjalnych MON, którego zadaniem jest kształtowanie i realizacja resortowej polityki w zakresie wojskowych świadczeń emerytalno-rentowych oraz opracowywanie projektów aktów prawnych dotyczących wojskowego systemu emerytalnego¹. Z drugiej jednak strony poniższe uwagi należy przestawić pod rozagę ministrowi odpowiedzialnemu za prowadzenie polityki społecznej, której celem jest zapewnienie właściwego funkcjonowania systemu emerytalnego.

Dotychczas podejmowane działania i rozmowy nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, ani nie pozwoliły na wypracowanie wspólnego stanowiska najbardziej zainteresowanych stron. Każda ze stron przedstawia szereg argumentów zarówno za jak i przeciw obecnemu systemowi oraz jego reformie. Wskazuje się z jednej strony na wysokie koszty utrzymywania obecnego systemu oraz na zbyt duże uprzywilejowanie pewnych grup społeczeństwa względem znacznej większości. Jednakże pełnione przez żołnierzy i inne służby mundurowe zadania charakteryzują się znaczną odrębnością i odmiennością względem pozostałej części społeczeństwa. Ważnymi czynnikami, dla których te grupy zawodowe zostały wyodrębnione z powszechnego systemu emerytalnego jest szczególny charakter wykonywanej pracy, jako pełnienie służby państwu i obywatelom, w ciągłej gotowości i dyspozycyjności oraz narażenia na trudne i niebezpieczne warunki pracy.

Dlatego też podejmując konkretne decyzje powinno wziąć się pod uwagę nie tylko ekonomiczny rachunek zysków i strat, ale również kwestie motywacji do pełnienia służby oraz budowy etosu poszczególnych zawodów.

¹ Serwis internetowy Departamentu Spraw Socjalnych MON
http://www.wbe.wp.mil.pl/plik/file/pl_html/dss_eme_zad.html; data wglądu 1 czerwca 2011 r.

Opis problemu

1. Zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych – kształt obecny

Według przepisów ustawy żołnierz zawodowy ma prawo do przejścia na emeryturę po 15 latach służby bez względu na wiek świadczeniobiorcy, przy 40% stopie zastąpienia². Każdy dodatkowy rok służby podnosi przyszłą emeryturę o 2,6% podstawy wymiaru. Ponad to istnieje możliwość podniesienia wymiaru emerytury o kolejne 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok pracy przed podjęciem służby wojskowej (jednak nie więcej niż za trzy lata) oraz kolejne 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę³. Wysokość emerytury żołnierza zależy również od rodzaju pełnionej przez niego służby, emeryturę podwyższa się o 2% lub 1% w zależności od korpusu osobowego, w którym służył⁴. Świadczenie jest podnoszone o kolejne 0,5% podstawy wymiaru, za każdy kolejny, rozpoczęty miesiąc służby w strefie działań wojennych lub na froncie w czasie wojny oraz o 15% jeżeli żołnierz zostanie inwalidą w czasie służby. Maksymalny wymiar emerytury może wynosić 75% ostatniej pensji.

Ministerstwo Obrony Narodowej w 2010 r. na świadczenia emerytalno - rentowe przeznaczyło ok. 5.457,6 mln zł⁵, natomiast na 2011 r. zaplanowało wydatki na ten cel w wysokości 5.705,8 mln zł, co stanowi 20,9% budżetu resortu obrony narodowej⁶. Wzrost wydatków resortu obrony narodowej na świadczenia emerytalno-rentowe obserwowany jest w każdym kolejnym budżecie - od 2003 r. jest to 6,8%, z 3,9 mld zł do obecnego poziomu.

² „Stopa zastąpienia jest miarą wysokości emerytury w porównaniu do wysokości zarobków. Jest to miara względna (na ogół wyrażona w procentach). Stopy zastąpienia nie należy mylić z wysokością emerytury, która jest wyrażona w złotych i decyduje o faktycznej możliwości finansowania konsumpcji emerytów (do sklepu chodzi się ze złotówkami, a nie procentami stopy zastąpienia).” - <http://www.igte.com.pl/sysemeryt/syseme.htm>: data wglądu 1 czerwca 2011 r.

³ Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U. 2004 nr 8 poz. 66) art. 15 ust. 1.

⁴ „2. Emeryturę podwyższa się o:

- 1) 2 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:
 - a) w składzie personelu latającego na samolotach naddźwiękowych,
 - b) w składzie załóg okrętów podwodnych,
 - c) w charakterze nurków i płetwonurków,
 - d) w zwalczaniu fizycznym terroryzmu;
- 2) 1 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:
 - a) w składzie personelu latającego na pozostałych samolotach i śmigłowcach,
 - b) w składzie załóg nawodnych wojskowych jednostek pływających,
 - c) w charakterze skoczków spadochronowych i saperów,
 - d) w służbie wywiadowczej za granicą,
 - e) w oddziałach specjalnych.” - Tamże, art. 15 ust. 2.

⁵ Podstawowe informacje o budżecie resortu obrony narodowej na 2010 r. www.bip.mon.gov.pl/pliki/file/wersja%20polska.ppt: data wglądu 1 czerwca 2011 r.

⁶ Podstawowe informacje o budżecie resortu obrony narodowej na 2011 r. www.bip.mon.gov.pl/pliki/file/budzet2011.pdf: data wglądu 1 czerwca 2011 r.

Wiek przechodzenia na emeryturę żołnierzy różnicowany jest ze względu na stopień wojskowy⁷. Średni wiek żołnierza w momencie przejścia na emeryturę to 46 lat, natomiast średni wiek świadczeniobiorcy wynosi 60 lat. Równocześnie spada średni staż pracy żołnierzy w momencie przejścia na emeryturę, kiedy w 1996 r. wynosił on 29 lat obecnie to 25 lat stażu służby⁸. W analogicznym okresie wzrosła średnia wysokość wypłacanych świadczeń, z 2 921 zł do kwoty 3 961 zł⁹.

2. Zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych – uwarunkowania i funkcjonowanie

Takie uregulowanie i umieszczenie w systemie państwowym żołnierzy zawodowych powoduje powstanie szeregu przywilejów emerytalno-rentowych dla tej grupy społecznej. Do grup interesariuszy należą wszyscy objęci powszechnym i rolniczym systemem emerytalnym, którzy zarazem są podatnikami, z których to danin resort obrony narodowej pokrywa wydatki na wynagrodzenia a następnie emerytury żołnierzy zawodowych. Dalsze utrzymywanie obecnego systemu zabezpieczenia emerytalnego żołnierzy zawodowych może powodować w perspektywie następnych dziesięcioleci znaczne obciążenia fiskalne obywateli, zwłaszcza, w perspektywie zwiększającej się liczby osób w wieku po produktywnym oraz zmniejszającej się ilości osób wytwarzających PKB, z którego mianoby pokrywać emerytury żołnierzy zawodowych.

Dalsze funkcjonowanie systemu w niezmienionym kształcie może podawać wzrost różnic społecznych oraz niezadowolenia coraz większej części społeczeństwa. Podstawowymi różnicami pomiędzy powszechnym a zaopatrzeniowym systemem emerytalnym jest konieczność odprowadzania składek emerytalno-rentowych przez uczestników powszechnego systemu emerytalnego. Każdy ubezpieczony winien jest odprowadzać składkę na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 19,52% podstawy wymiaru.¹⁰ Z kolei wynagrodzenia żołnierzy zawodowych nie są obciążone podobnymi składkami. Ponadto świadczenia emerytalne wypłacane bezpośrednio z budżetu państwa żołnierzom zawodowym są wyższe od świadczeń wypłacanych przez ZUS. Zgodnie z danymi ZUS średnia wypłacana w Polsce od 1 marca 2011 r. emerytura wynosi 1 788,00 zł¹¹. Kolejną różnicą niekorzystną z punktu widzenia wskazanych powyżej interesariuszy jest wiek uprawniający osobę

⁷ Opracowanie własne na podstawie danych MON, stan na dzień 31.12.2009 r. - http://www.wbe.wp.mil.pl/plik/file/pl_html/dss_eme_sta.html; data wglądu 1 czerwca 2011 r.

	podoficerowie	chorążowie	oficerowie młodszy	oficerowie starszy	generałowie	średnia
odsetek emerytów wojskowych	20,31%	26,96%	10,13%	42,35%	0,26%	-----
średni wiek przejścia na emeryturę	42,29	44,54	39,87	49,07	57,82	46,72
średni wiek świadczeniobiorcy	56,79	57,10	56,52	63,93	66,56	60,18

⁸ Emerytury służb mundurowych -scenariusze. Biuro Rady Gospodarczej. - prezentacja 9 maja 2011 r.

⁹ Tamże.

¹⁰ Serwis internetowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. <http://www.zus.pl/default.asp?p=1&id=35>; data wglądu 1 czerwca 2011 r.

¹¹ Tamże. <http://www.zus.pl/wai/default.asp?id=1&p=&idk=1750>; data wglądu 1 czerwca 2011 r.

pracującą do przejścia na emeryturę. W powszechnym systemie emerytalnym wiek ten określono na 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Dla żołnierzy zawodowych ramy takie nie zostały określone, co daje teoretyczną możliwość przejścia na emeryturę osób już wieku 33-34 lat, a także tworzy warunki do równoczesnego pobierania świadczeń oraz wynagrodzenia z tytułu pracy zarobkowej podejmowanej po przejściu na emeryturę. Grupę to wyróżniają również uregulowania prawne pozwalające na osiąganie dowolnie wysokiego dodatkowego dochodu emeryta wojskowego przy maksymalnym zmniejszeniu wysokości świadczenia o 25%¹². Stan ten znacznie różni się od sytuacji osób pobierających świadczenie emerytalne za pośrednictwem powszechnego systemu emerytalnego, gdzie świadczeniobiorcy zmniejszana jest jego wysokość, jeżeli osiągnie poziom 70% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego lub zawieszane jest wypłacanie świadczenia gdy dochód dodatkowy osiągnie wysokość 130% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.¹³

Takie uregulowanie kwestii ewentualnego zatrudnienia emeryta wojskowego może mieć wpływ na stan finansów państwa oraz na sytuację na rynku pracy. Jednym z elementów negatywnych jest fakt, że osoba taka przez całe swoje dorosłe życie, zarówno aktywności zawodowej, jak i po przejściu na emeryturę są utrzymywani przez podatników. Ponadto niemal nieograniczona możliwość podejmowania pracy zarobkowej przez świadczeniobiorców, przy równoczesnym pobieraniu tego świadczenia, powoduje iż wielokrotnie blokowane są miejsca pracy, które mogłyby zająć osoby poszukujące pracy.

Równocześnie zauważyć należy, że na takim uregulowaniu systemu emerytalnego żołnierzy tracą nie tylko uczestnicy powszechnego systemu emerytalnego, ale także siły zbrojne. Żołnierze pomiędzy 40. a 50. rokiem życia już ukończyli podstawowe szkolenia, nabyli niezbędne umiejętności oraz konieczne doświadczenie, co daje możliwości efektywnej służby z jednej strony i szkolenie młodszych kadr z drugiej. Dlatego też odchodzenie tych kadr z punktu widzenia armii jest niezwykle niekorzystne wychowawczo i ekonomicznie.

Z drugiej jednak strony należy pamiętać o specyfice wykonywanego przez żołnierzy zawodu. Wielokrotnie charakter pracy oraz obciążające warunki nie pozwalają na kontynuowanie aktywności zawodowej w armii. Służba pociąga za sobą również konieczność pozostawania w ciągłej dyspozycji i gotowości do wykonywania obowiązków. Dlatego w interesie samych żołnierzy jest obrona własnych interesów i przywilejów grupy zawodowej, przynajmniej dla części zainteresowanego środowiska.

¹² Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad dokonywania rozliczeń emerytur wojskowych i wojskowych rent inwalidzkich oraz sposobu ich zmniejszania w trakcie roku kalendarzowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 108 poz. 1147 z późn. zm.) - art. 5 ust. 2.

¹³ Serwis internetowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. <http://www.zus.pl/default.asp?p=1&id=35>: data wglądu 1 czerwca 2011 r.

Proponowane rozwiązania

Toczona obecnie debata na temat zasadności i konieczności zmiany obecnego systemu zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ewentualnych zmian w tymże systemie owocuje dużą ilością propozycji rozwiązań doraźnych i systemowych, proponowanych zarówno przez stronę rządową, inicjującą działania, jak i bezpośrednio zainteresowanych żołnierzy. Stworzenie efektywnego i korzystnego dla zainteresowanych stron rozwiązania jest niezwykle trudne i obarczone dużym ryzykiem.

Wariant I - Jednym z głównych zarzutów stawianych obecnemu systemowi zabezpieczenia emerytalnego żołnierzy zawodowych jest zbyt krótki staż służby przyszłych świadczeniobiorców oraz brak określonego minimalnego wieku uzyskania prawa do świadczeń, dlatego też wydaje się zasadnym wydłużenie obowiązkowego stażu pracy z 15 do 25 lat, przy równoczesnym ustanowieniu wieku 50 lat jako minimalnego, umożliwiającego przejście na emeryturę oraz związanych z tym korzyści w postaci podniesienia stopy zastąpienia. Ustanowione ramy czasowe stażu pracy na 25 lat są dostosowaniem do warunków obecnie obserwowanych w siłach zbrojnych. Jednocześnie wychodzą naprzeciw oczekiwaniom i wymogom charakteru pracy części żołnierzy, których trudne warunki pracy uniemożliwiają długą służbę powyżej 50. roku życia. Z drugiej strony będzie możliwe zatrzymanie w armii doświadczonych żołnierzy, przynajmniej na lata ich największej efektywności zawodowej i zapewnienie siłom zbrojnym kadry szkolącej młodsze pokolenie żołnierzy. W wariantcie tym zakłada się, że wypłacanie świadczeń pozostanie w gestii resortu obrony narodowej, czerpiącego środki na ten cel bezpośrednio z budżetu państwa. Takie rozwiązanie pozwoli na zmniejszenie w długiej perspektywie wydatków państwa na wczesne emerytury żołnierzy i równoczesne wypłacanie wynagrodzeń żołnierzom, którzy zastąpili wcześniej emerytowanych poprzedników. Z drugiej jednak strony pozostawienie zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy rozłącznego od systemu powszechnego i utrzymanie części przywilejów, pozwoli na zmniejszenie oporu środowiska wojskowego wobec wydłużenia czasu pacy oraz ustanowienia minimalnego wieku, w którym możliwe jest przejście na emeryturę. Zakłada się, że przejście do nowego systemu emerytalnego odbyłoby się w sposób płynny każdy pozostający w służbie żołnierz mógłby wybrać pomiędzy nowym a starym systemem zaopatrzenia emerytalnego, a każdy rozpoczynający służbę żołnierz przechodziłby na emeryturę na nowych zasadach.

Wariant II - Ważnym elementem dyskusji na temat konieczności zmiany systemu zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy jest wysoki koszt utrzymania owego systemu przez podatników, którzy utrzymują żołnierzy najpierw w trakcie ich służby, a następnie w całości pokrywają ich świadczenia emerytalne. Takim sposobem żołnierz w trakcie całej swojej kariery zawodowej nie jest zmuszony do oszczędzania poprzez odprowadzanie określonych składek na ubezpieczenie emerytalne, co czyni go permanentnym beneficjentem systemu finansów publicznych przy względnie krótkim okresie pełnienia służby. W celu poprawy stanu finansów państwa oraz wyrównania szans społecznych, odwołując się do postulatu sprawiedliwości społecznej, zaopatrzeniowy system emerytalny żołnierzy zawodowych

powinien zostać zlikwidowany, a zainteresowana grupa społeczna, powinna zostać włączona w ramy powszechnego systemu emerytalnego, gdzie każdy żołnierz zobowiązany byłby do odprowadzania obowiązkowej składki emerytalnej. Wydaje się, że obierając powyższy kierunek niezbędne będzie nieznaczne podniesienie wynagrodzeń żołnierzy, co może w krótkim okresie doprowadzić do częściowego wzrostu wydatków państwa. W celu zabezpieczenia względnie bezpiecznej wysokości emerytury żołnierza zawodowego należy wydłużyć minimalny okres służby do 20 lat. Równocześnie z długookresową poprawą kondycji finansów publicznych poprzez odciążenie budżetu państwa osiągnąć można cel faktycznego wydłużenia okresu służby żołnierzy, ze względu na chęć wydłużenia okresów składkowych, co spowoduje realny wzrost wysokości pobieranego świadczenia.

Wariant III - Kolejna propozycja zakłada stworzenie systemu emerytalnego złożonego z kilku komponentów i zróżnicowanego pod względem czasu pełnienia służby, formy odprowadzania składek oraz wysokości późniejszej emerytury. Proponuje się ustanowienie trzech progów minimalnego stażu pracy żołnierzy, w zależności od charakteru wykonywanych zadań oraz ryzyka ponoszonego na danym stanowisku. Praca w szczególnie trudnych i niebezpiecznych warunkach dawałaby możliwość przejścia na emeryturę już po 15 latach służby, natomiast wykonywanie obowiązków w oddziałach logistycznych, szkoleniowych, itp. pozwalałoby przejść na emeryturę po 20 latach służby. Wykonywanie obowiązków na stanowiskach biurowo - administracyjno - sztabowych umożliwiałoby przejście na emeryturę po 25 latach pracy. Nowe regulacje nie stanowiłyby minimalnego wieku pozwalającego na przejście na emeryturę.

Przewiduje się również częściowe urynkwienie przyszłych emerytur. Zróżnicowanie wysokości świadczeń wypłacanych z budżetu państwa ze względu na rodzaj służby połączone byłoby z wprowadzeniem obowiązkowej składki na ubezpieczenie emerytalne, o której wysokości każdy żołnierz mógłby zdecydować samodzielnie, wybierając spośród trzech wariantów 7% - 10% - 13% podstawy wymiaru wynagrodzenia. Z chwilą nabycia uprawnień emerytalnych uzyskałby prawo do zgromadzonych środków oraz do 35% podstawy wymiaru wraz z dodatkami związanymi czasem pracy i ryzykiem służby na określonych stanowiskach. Takie zróżnicowanie systemu pozwoliłoby na częściowe odciążenie budżetu państwa, jak również na podniesienie średniego wieku przechodzenia na emeryturę żołnierzy zawodowych.

Konkluzje i rekomendacje

Kwestia zmiany systemu emerytalnego obejmującego swym zasięgiem grupy zawodowe, których uprzywilejowanie stało się niemal tradycyjne, ze względu na specyfikę wykonywanych zadań oraz charakter służby, budzi naturalny opór tychże grup. Z drugiej jednak strony poparcie reszty społeczeństwa dla tego typu rozwiązań stopniowo maleje, w szczególności w obliczu ich niepewnej przyszłości względem wysokości ich własnych emerytur. Najtrudniejszym momentem wprowadzania zmian jest ich projektowanie.

Prowadzone od ponad trzech lat prace na projektami zmian do systemu emerytalnego żołnierzy zawodowych dotychczas nie dały rezultatu. Każdorazowe zapowiedzi rządzących w sprawie zamiarów reformy systemu emerytów wojskowych spotykały się z falą krytyki i spekulacji co do kształtu przyszłego systemu, a w konsekwencji prowadziły do szybkiego wzrostu liczby żołnierzy odchodzących na emeryturę tuż po osiągnięciu wieku uprawniającego do pobierania świadczeń. W konsekwencji dwa podstawowe postulaty rządzących dotyczące przedłużenia okresu służby oraz podniesienia wieku przechodzenia na emeryturę nie zostawały spełnione, z obawy o utratę nabytych już uprawnień obecnie służących żołnierzy. Dlatego też wydaje się zasadnym pozostawienie obecnie służących w wojsku żołnierzy w ramach systemu stworzonego na podstawie ustawy z 1993 r. i włączenie do nowego systemu żołnierzy podejmujących służbę po wejściu w życie zmian. Równocześnie wydaje się, że utrzymanie systemu emerytalnego żołnierzy w obecnym kształcie jest nieefektywne z punktu widzenia finansów publicznych. Jednakże planując zmiany nie można zapominać o szczególnych uwarunkowaniach pracy w służbach mundurowych, co za tym idzie nie powinniśmy całkowicie zrównywać uprawnień emerytalnych mundurowych z pozostałymi członkami społeczeństwa.

Proponowany powyżej wariant I wydaje się spełniać warunki niezbędne, które gotowi byli zaakceptować wszyscy interesariusze zaangażowani w proces tworzenia nowego systemu. Podniesienie minimalnego wieku przechodzenia na emeryturę do granicy 50. roku życia oraz wydłużenia okresu pracy do 25 lat, pozwoliłyby na zatrzymanie większej ilości specjalistów w armii oraz znacznie skróciłoby okres pobierania przez nich świadczeń emerytalnych. Z drugiej strony pozostawienie swego rodzaju uprzywilejowania emerytalnego tej grupie społecznej pozwoliłoby na uzyskanie przychylności żołnierzy względem proponowanego rozwiązania.

Pierwszymi krokami w kierunku zmiany systemu powinna być nowelizacja ustawy¹⁴. Kiedy nastąpi akceptacja przyjętych rozwiązań, a żołnierze przyjmą jako naturalne dłuższy okres pracy oraz wyższy minimalny wiek pozwalający na przejście na emeryturę, rząd powinien podjąć prace na głębszych zmianami systemu, nawet z przejściem na rynkowy system emerytalny, włącznie. Obecnie jednak stosunkowo niewielka liczba pobierających wojskowe świadczenia emerytalne, tj. ok. 100 tys. byłych żołnierzy, kosztujących budżet państwa ok. 5 mld zł rocznie oraz zmniejszającą się liczbą wykonujących ten zawód ze względu na profesjonalizację, a w konsekwencji mniejszą liczbą pobierających świadczenia, każe się zastanowić czy ewentualne zniechęcenie do wykonywania zawodu żołnierza szczególnie dobrych specjalistów, nie będzie znacznie bardziej kosztowniejsza aniżeli 5 mld zł rocznie.

¹⁴ Ustawa z dnia z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym

Bibliografia:

I. Akty prawne:

1. Ustawa z dnia z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U. 2004 nr 8 poz. 66).
2. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad dokonywania rozliczeń emerytur wojskowych i wojskowych rent inwalidzkich oraz sposobu ich zmniejszania w trakcie roku kalendarzowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 108 poz. 1147 z późn. zm.)

II. Źródła internetowe:

1. Biuletyn Informacji Publicznej MON ww.bip.mon.gov.pl/pliki/file/wersja%20polska.ppt: data wglądu 1 czerwca 2011 r
2. Serwis internetowy Departamentu Spraw Socjalnych MON - www.wbe.wp.mil.pl/ : data wglądu 1 czerwca 2011 r.
3. Serwis internetowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. <http://www.zus.pl>: data wglądu 1 czerwca 2011 r.
4. Emerytury służb mundurowych -scenariusze. Biuro Rady Gospodarczej. - prezentacja 9 maja 2011 r.
5. Izba Gospodarcza Towarzystw Emerytalnych <http://www.igte.com.pl/sysemeryt/syseme.htm>: data wglądu 1 czerwca 2011 r.